

Kohtulahendite kogumik

EUROOPA KOHTU OTSUS (kolmas koda)

26. september 2024*

Apellatsioonkaebus – Teenuste riigihanked – Eeskirjade eiramine riigihankemenetluses – Alusetult makstud summade tagasinõudmise otsus – Täitmisele pööratav otsus – ELTL artikkel 299 – Liidu kohtu pädevus

Kohtuasjas C-597/22 P,

mille ese on Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 56 alusel 16. septembril 2022 esitatud apellatsioonkaebus,

Euroopa Komisjon, esindajad: B. Araujo Arce, J. Baquero Cruz ja J. Estrada de Solà ning hiljem J. Baquero Cruz, F. Blanc, J. Estrada de Solà ja P. Ortega Sánchez de Lerín,

apellant,

teine menetlusosaline:

HB, esindaja: *avocate* L. Levi,

hageja esimeses kohtuastmes,

EUROOPA KOHUS (kolmas koda),

koosseisus: koja president K. Jürimäe, Euroopa Kohtu president K. Lenaerts kolmanda koja kohtuniku ülesannetes, kohtunikud N. Piçarra (ettekandja), N. Jääskinen ja M. Gavalec,

kohtujurist: J. Kokott,

kohtusekretär: ametnik A. Lamote,

arvestades kirjalikku menetlust ja 27. septembri 2023. aasta kohtuistungil esitatut,

olles 25. jaanuari 2024. aasta kohtuistungil ära kuulanud kohtujuristi ettepaneku,

on teinud järgmise

* Kohtumenetluse keel: prantsuse.

kohtuotsuse

- 1 Euroopa Komisjon palub oma apellatsioonkaebuses tühistada osaliselt Euroopa Liidu Üldkohtu 6. juuli 2022. aasta kohtuotsuse HB vs. komisjon (T-408/21, edaspidi „vaidlustatud kohtuotsus“, EU:T:2022:418), millega Üldkohus tühistas esiteks komisjoni 5. mai 2021. aasta otsuse C(2021) 3339 final, millega nõutakse HB-lt hankelepingu viitenumbri TACIS/2006/101–510 (edaspidi „TACIS hankeleping“) alusel sisse 4 241 507 euro suurune võlg, ja teiseks komisjoni 5. mai 2021. aasta otsuse C(2021) 3340 final, millega nõutakse HB-lt hankelepingu CARDS/2008/166–429 (edaspidi „CARDS hankeleping“) alusel sisse 1 197 055,86 euro suurune võlg (edaspidi koos „vaidlusalused otsused“).

Õiguslik raamistik

2002. aasta finantsmäärus

- 2 Nõukogu 25. juuni 2002. aasta määruse (EÜ, Euratom) nr 1605/2002, mis käsitleb Euroopa ühenduste üldeelarve suhtes kohaldatavat finantsmäärust (EÜT 2002, L 248, lk 1; ELT eriväljaanne 01/04, lk 74), mida on muudetud nõukogu 13. detsembri 2006. aasta määrusega (EÜ, Euratom) nr 1995/2006 (ELT 2006, L 390, lk 1) (edaspidi „2002. aasta finantsmäärus“), mis tunnistati kehtetuks alates 31. detsembrist 2012, artiklis 103 oli ette nähtud:

„Kui selgub, et pakkumismenetluses on esinenud olulisi vigu, rikkumisi või pettusi, peatavad institutsioonid menetluse ja võivad võtta mis tahes vajalikke meetmeid, sealhulgas menetluse tühistada.

Kui pärast lepingu sõlmimist selgub, et pakkumismenetluses on esinenud olulised vead, rikkumised või pettused, siis olenevalt etapist, kuhu menetlus jõudnud on, võivad institutsioonid kas hoiduda lepingu sõlmimisest või peatada lepingu täitmine või vajadusel lõpetada lepingu.

Kui sellistes vigades, rikkumistes või pettuses on süüdi töövõtja, võivad institutsioonid olenevalt vigade, rikkumiste või pettuse raskusest lisaks sellele keelduda maksmisest, nõuda tagasi juba makstud summad või lõpetada kõik selle töövõtjaga sõlmitud lepingud.“

2018. aasta finantsmäärus

- 3 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. juuli 2018. aasta määruse (EL, Euratom) 2018/1046, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid ja millega muudetakse määrusi (EL) nr 1296/2013, (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013, (EL) nr 1304/2013, (EL) nr 1309/2013, (EL) nr 1316/2013, (EL) nr 223/2014 ja (EL) nr 283/2014 ja otsust nr 541/2014/EL ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL, Euratom) nr 966/2012 (ELT 2018, L 193, lk 1; edaspidi „2018. aasta finantsmäärus“), artikli 100 „Sissenõudmise kinnitamine“ lõikes 2 on sätestatud:

„Liidu institutsioon võib ELi toimimise lepingu artikli 299 tähenduses täitmisele pööratava otsusega ametlikult määrata saada olevana kindlaks summasid, mis on saada muudelt isikutelt kui liikmesriikidelt.

[...]“.

4 2018. aasta finantsmääruse artikli 131 „Peatamine, lõpetamine ja vähendamine“ lõigetes 2 ja 4 on sätestatud:

„2. Kui pärast väljavalimist selgub, et väljavalimismenetluses on esinenud õigusnormide eiramist või pettust, võib vastutav eelarvevahendite käsutaja:

a) keelduda võtta juriidilist kohustust või tühistada auhinna andmise;

b) peatada maksed;

c) peatada juriidilise kohustuse täitmise;

d) kui see on asjakohane, lõpetada juriidilise kohustuse tervikuna või ühe või mitme vahendite saaja suhtes.

[...]

4. Lisaks lõigetes 2 või 3 nimetatud meetmetele võib vastutav eelarvevahendite käsutaja vähendada toetust, auhinda, rahalise toetuse lepingu kohast rahalist toetust või lepingukohast maksumust proportsionaalselt eeskirjade eiramise, pettuse või kohustuste täitmata jätmise raskusega, sealhulgas juhul, kui asjaomased meetmed on jäänud võtmata või neid on võetud halvasti, osaliselt või hilinemisega.

[...]“.

Vaidluste taust

5 Vaidluse tausta on tutvustatud vaidlustatud kohtuotsuse punktides 2–33 ja selle võib käesoleva menetluse tarbeks kokku võtta järgmiselt.

6 Liit, keda esindas tema delegatsioon Ukrainas, kuulutas 25. jaanuaril 2006 välja hankemenetluse, et tellida Ukraina ametiasutustele tehnilise abi teenuseid Ukraina õigusaktide liidu õigusaktidega ühtlustamisel. See hange oli osa Sõltumatute Riikide Ühendusele antava tehnilise abi programmist (TACIS), mille eesmärk oli soodustada üleminekut turumajandusele ning tugevdada demokraatiat ja õigusriigi põhimõtteid partnerriikides Ida-Euroopas ja Kesk-Aasias (edaspidi „TACIS hange“). Selles hankemenetluses tunnistati edukaks HB juhitud pakkujate ühendus ja 17. juulil 2006 allkirjastati vastav TACIS hankeleping, mille maksimaalne maksumus oli 4 410 000 eurot.

7 Liit, keda esindas Euroopa Ülesehitusamet (EAR), kuulutas 24. oktoobril 2007 välja hankemenetluse, et tellida kõrgemale kohtunõukogule Serbias tehnilise abi teenuseid. See hange oli osa ühenduse rekonstruktsiooni-, arengu- ja stabilisatsiooniabi programmist (CARDS), mille eesmärk oli anda Kagu-Euroopa riikidele ühenduse abi nende osalemiseks stabiliseerimis- ja liiduga assotsieerimisprotsessis (edaspidi „CARDS hange“). Selles hankemenetluses tunnistati edukaks HB juhitud pakkujate ühendus ja 30. juulil 2008 allkirjastati vastav CARDS hankeleping, mille maksimaalne maksumus oli 1 999 125 eurot.

- 8 Euroopa Pettustevastane Amet (OLAF) viis läbi uurimise ja märkis 19. aprillil 2010 ja 28. novembril 2011 komisjonile edastatud kahes uurimise lõpparuandes, et CARDS ja TACIS hankemenetlustes on esinenud tõsiseid eeskirjade eiramisi ja võimalikke korrupsioonijuhtumeid, milles on osalenud HB. Veel esitas OLAF soovitus need hankelepingud lõpetada ja makstud summad tagasi nõuda.
- 9 Komisjon võttis 15. oktoobril 2019 vastu otsuse C(2019) 7318 final, millega vähendatakse [TACIS hankelepingu] summat ja nõutakse tagasi alusetult makstud summad (edaspidi „TACIS tagasinõudmisotsus“), ning otsuse C(2019) 7319 final, millega vähendatakse [CARDS hankelepingu] summat ja nõutakse sisse alusetult väljamakstud summad (edaspidi „CARDS tagasinõudmisotsus“). Nendes otsustes, mis muu hulgas tuginesid 2002. aasta finantsmääruse artiklile 103 ja 2018. aasta finantsmääruse artiklile 131, märkis komisjon, et CARDS ja TACIS hankemenetlustes on esinenud tõsiseid eeskirjade eiramisi 2002. aasta finantsmääruse artikli 103 tähenduses, mille eest vastutab HB juhitud pakkujate ühendus, ja et selle eeskirjade eiramise tõsidus õigustab nende hankelepingute maksumuse vähendamist null euroni. Seetõttu asuti seisukohale, et kõik nimetatud hangete alusel tehtud maksed on välja makstud alusetult ja need tuleb tagasi nõuda.
- 10 HB esitas 19. novembril 2019 Üldkohtule kaks hagi, milles ta vaidlustas CARDS ja TACIS tagasinõudmisotsuste õiguspärasuse ning nõudis hüvitist liidu lepinguvälise vastutuse alusel. 21. detsembri 2021. aasta kohtuotsusega HB vs. komisjon (T-795/19, edaspidi „kohtuotsus T-795/19“, EU:T:2021:917) ja 21. detsembri 2021. aasta kohtuotsusega HB vs. komisjon (T-796/19; edaspidi „kohtuotsus T-796/19“, EU:T:2021:918) jättis Üldkohus esiteks need hagid vastuvõetamatuse tõttu läbi vaatamata osas, milles taotleti nende otsuste tühistamist, ja teiseks lükkas need põhjendamatus tõttu tagasi osas, milles taotleti liidu lepinguvälise vastutuse kohaldamist. Komisjon esitas 3. märtsil 2022 nende mõlema kohtuotsuse peale apellatsioonkaebused, mis registreeriti vastavalt numbrite C-160/22 P ja C-161/22 P all.
- 11 Komisjon võttis 5. mail 2021 vastu vaidlusalused otsused, milles on viidatud ELTL artiklile 299 ja 2018. aasta finantsmääruse artikli 100 lõikele 2. Nendes otsustes on korratud, et vastavalt sellele artiklile 299 reguleerivad täitmist selles tsiviilkohtumenetluse normid, mis kehtivad riigis, mille territooriumil täitmine aset leiab, ning et täitmise õiguspärasuse kontrollimine kuulub liikmesriigi kohtute pädevusse ja nende otsuste artiklis 5 on märgitud, et need on artikli 299 alusel täitmisele pööratavad.
- 12 Üldkohtu president rahuldab 25. aprilli 2022. aasta kohtumäärusega HB vs. komisjon (T-408/21 R, EU:T:2022:241) HB esitatud ajutiste meetmete kohaldamise taotluse ja peatas nende otsuste täitmise, jättes kohtukulude üle otsustamise edaspidiseks.

Menetlused Üldkohtus ja vaidlustatud kohtuotsus

- 13 HB esitas hagiavalduse, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 9. juulil 2021, milles ta palub:
 - tühistada vaidlusalused otsused;
 - anda korraldus tagastada kõik summad, mis komisjon on nende otsuste alusel sisse nõudnud, millele lisandub viivitusintress, mis on arvatud Euroopa Keskpanga (EKP) kohaldatava intressimäära alusel, mida suurendada seitsme protsendipunkti võrra;

- mõista komisjonilt välja kahjuhüvitis sümboolses summas üks euro, mis kuulub korrigeerimisele, ja
 - mõista kõik kohtukulud välja komisjonilt.
- 14 HB põhjendas oma hagi vaidlusaluste otsuste tühistamist puudutavas osas kolme väitega. Esimese väite kohaselt ei olnud komisjon pädev vaidlusaluseid otsuseid tegema; neil puudub õiguslik alus ning rikutud on õiguspärase ootuse kaitse põhimõtet. Teises väites tuuakse esile, et rikutud on 2018. aasta finantsmäärust, sest komisjonil ei ole ühtegi konkreetset nõuet HB vastu. Kolmandas väites märgitakse, et rikutud on olulisi vorminõudeid, hoolekohustust ja Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklis 41 sätestatud erapooletuse põhimõtet.
- 15 Üldkohus märkis vaidlustatud kohtuotsuse punktis 43 esiteks, et – nagu möönab ka komisjon – kui Euroopa Kohus peaks kohtuasjades C-160/22 P ja C-161/22 P esitatud apellatsioonkaebuste läbivaatamisel kinnitama TACIS ja CARDS tagasinõudmisotsuste lepingulist laadi, tähendaks see, et komisjonil puuduks pädevus teha vaidlusaluseid otsuseid, mis tuleb seetõttu tühistada. Teiseks kordas Üldkohus selle kohtuotsuse punktides 48 ja 50, et küsimust, kas komisjon võis võtta ELTL artikli 299 alusel vastu täitmisele pööratava otsuse, et nõuda sisse lepingu täitmata jätmisest tekkinud võlg, on käsitletud 16. juuli 2020. aasta kohtuotsuses ADR Center vs. komisjon (C-584/17 P, EU:C:2020:576), milles Euroopa Kohus otsustas, et komisjoni pädevus võtta lepinguliste suhete raames vastu täitmisele pööratavaid otsuseid piirdub lepingutega, mis sisaldavad vahekohtuklauslit, mille kohaselt on vahekohus liidu kohus.
- 16 Kuna TACIS ja CARDS hankelepingud sisaldavad kohtualluvusklausleid, mille kohaselt on pädev kohus Belgia kohus, mitte liidu kohus, asus Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktis 53 seisukohale, et komisjonil ei olnud pädevust võtta vastu vaidlusaluseid otsuseid ELTL artikli 299 alusel. Seega nõustus ta esimese väitega ega analüüsinud etteheidet õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumise kohta ega teist ja kolmandat väidet.
- 17 Veel hindas Üldkohus vaidlustatud kohtuotsuse punktides 55–72 HB kahju hüvitamise nõuet ja jättis selle põhjendamatus tõttu rahuldamata.

Poolte nõuded ja menetlus Euroopa Kohtus

- 18 Komisjon palub Euroopa Kohtul:
- tühistada vaidlustatud kohtuotsus osas, milles sellega tühistati vaidlusalused otsused;
 - suunata kohtuasi tagasi Üldkohtule tühistamishagi kohta sisulise otsuse tegemiseks ja
 - mõista kohtukulud välja HB-lt.
- 19 HB palub Euroopa Kohtul jätta apellatsioonkaebus rahuldamata ja mõista kohtukulud välja komisjonilt.

Apellatsioonkaebus

Poolte argumendid

- 20 Komisjon esitab oma apellatsioonkaebuse põhjenduseks ühe väite, milles ta heidab Üldkohtule ette, et viimane rikkus õigusnormi, kui tugines vaidlustatud kohtuotsuse punktis 45 väärale järeldusele – mis on otseselt ja ilma vaidlust läbi viimata üle võetud kohtuotsustest T-795/19 ja T-796/19, mille kohaselt on CARDS ja TACIS tagasinõudmisotsused lepingulised otsused – ning otsustas selle alusel vaidlustatud kohtuotsuse punktis 53, et komisjon ei olnud pädev vaidlusaluseid otsuseid ELTL artikli 299 alusel vastu võtma.
- 21 Komisjon väidab, et Üldkohus ei võtnud vaidlustatud kohtuotsuses arvesse ega vastanud komisjoni esitatud kostja vastuses toodud argumentidele, mis puudutasid „[k]omisjoni pädevust [vaidlusaluste] otsuste tegemisel“ ja puudutasid täpsemalt „[CARDS ja TACIS] tagasinõudmisotsuste õiguslikku laadi“, mida arutati kohtuasjades, milles tehti kohtuotsused T-795/19 ja T-796/19.
- 22 Komisjon väidab, et Üldkohus rikkus õigusnormi, kui ta pidas „lepingulisteks“ avaliku võimu volitusi, mis on talle antud muu hulgas 2002. aasta finantsmääruse artikliga 103 ja mille alusel ta võib tuvastada rikkumisi riigihankemenetluses ning sellest tulenevalt vähendada lepingu maksumust ja nõuda tagasi alusetult makstud summad. Selline lahendus tähendaks, et kui komisjon sõlmib selliseid lepinguid, nagu on kõne all käesolevas asjas, „sulandataks“ avaliku võimu teostamise meetmed lepingusfääri ja allutatakse lepingujärgse kohtu kontrollile, mis muudaks olematuks komisjoni kui avaliku võimu volitused ja talle liidu seadusandja antud pädevuse.
- 23 See institutsioon on seisukohal, et vaidlustatud kohtuotsuses Üldkohus „moonutas liidu õigussüsteemi“ nii seoses liidu kohtu pädevusega kontrollida teiste õigusaktide õiguspärasust kui ka komisjoni võimalusega kaitsta tõhusalt liidu finantshuve, muu hulgas hankemenetluses esinenud rikkumiste kõrvaldamise teel, kui selleks on vaja võtta haldusmeetmeid. Üldkohus rikkus seega õigusnormi, kuna ta ei võtnud arvesse vaidlusaluste otsustega rakendatavate CARDS ja TACIS tagasinõudmisotsuste õiguslikku laadi. Nii toimides eiras Üldkohtu hinnang 16. juuli 2020. aasta kohtuotsust ADR Center vs. komisjon (C-584/17 P, EU:C:2020:576, punktid 69–72), milles Euroopa Kohus kinnitas, et kui komisjon võtab meetmeid talle antud avaliku võimu volituste teostamise raames, jäävad need oma olemuselt väljapoole lepingulisi suhteid ja on ELTL artikli 263 alusel vaidlustatavad.
- 24 Komisjon leiab, et kui Üldkohus liigitas CARDS ja TACIS hankelepingute rakendusmeetmeteks muu hulgas 2018. aasta finantsmääruse alusel vastu võetud CARDS ja TACIS tagasinõudmisotsused, mille eesmärk on kaitsta liidu finantshuve, siis rikkus ta selle määruse mõtet ja sõnastust, sest ta muutis selle määrusega komisjonile antud volituste olemust.
- 25 HB vastab, et komisjon ei saa käesolevas kohtuasjas uuesti tuua esile argumente, mis esitati kohtuotsuste T-795/19 ja T-796/19 peale esitatud apellatsioonkaebustes, ega kasutada käesolevat kohtuasja ära nende kohtuotsuste kritiseerimiseks. HB leiab, et igal juhul on komisjon omistanud neile kohtuotsustele ulatuse, mida neil ei ole, seda enam ei piisa selle institutsiooni kinnitusest, et ta teostas avaliku võimu volitusi. Sellega seoses märgib HB, et kohtuotsuse T-795/19 punktis 72 ja kohtuotsuse T-796/19 punktis 67 tõdes Üldkohus õigesti, et pädevus, mis komisjonil on 2002. aasta finantsmääruse või muude teisese õiguse normide alusel, kuulub alates kõnealuse lepingu allkirjastamisest „lepingusfääri“.

- 26 Lisaks tuleneb HB väitel 16. juuli 2020. aasta kohtuotsusest ADR Center vs. komisjon (C-584/17 P, EU:C:2020:576, punkt 67) esiteks, et kuigi kohaldatavad finantsmäärused annavad komisjonile õiguse kohustada lepingupartnerit täitma oma rahalisi kohustusi, välistab lepingu olemasolu komisjonile nende määrustega antud volituste ühepoolse teostamise. Teiseks tuleneb selle kohtuotsuse punktist 73, et kuigi täitmisele pööratava otsuse vastuvõtmisega teostab komisjon oma avaliku võimu volitusi, ületab see institutsioon sellise otsuse vastuvõtmisega oma pädevust, kui tegemist on lepingulise suhtega, mille aluseks oleva lepingu kohaselt ei ole Euroopa Kohus lepingujärgne kohus.
- 27 Lõpuks märgib HB, et komisjon „ei näi vaidlustavat“ eeldust, et kui nõuded on lepingulised ja seetõttu ei ole lepingujärgne kohus liidu kohus, ei saaks ta ELTL artikli 299 alusel otsuseid vastu võtta.

Euroopa Kohtu hinnang

- 28 ELTL artikli 299 esimese lõigu sõnastusest endast tuleneb, et täitmisele saab pöörata Euroopa Liidu Nõukogu, komisjoni või EKP aktid, mis panevad rahalise kohustuse muudele isikutele peale riikide. See säte ei sea ühtegi piirangut nende aktide laadile, millega kehtestatakse rahaline kohustus, ja seda ei kohaldata üksnes liikmesriikidele adresseeritud aktide puhul. ELTL artikkel 299 üksi ei ole siiski piisav õiguslik alus täitmisele pööratavate aktide vastuvõtmiseks. Nimelt peab selles sättes nimetatud institutsioonide õigus selliseid akte vastu võtta tulenema teistest sätetest (16. juuli 2020. aasta kohtuotsus, ADR Center vs. komisjon, C-584/17 P, EU:C:2020:576, punktid 51 ja 53).
- 29 Lisaks olgu märgitud, et kui komisjon võtab vastu täitmisele pööratava sissenõudekorralduse ELTL artikli 299 tähenduses, ei tulene sellise ühepoolse otsuse tagajärjed ja siduvus lepingutingimustest, vaid sellest artiklist endast koostoimes kohaldatava finantsmääruse sätetega. Seetõttu kujutab selline ühepoolne otsus, mis tehakse avaliku võimu volituste teostamiseks, endast isikut kahjustavat akti, mille peale saab liidu kohtule esitada tühistamishagi ELTL artikli 263 alusel (vt selle kohta 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus ADR Center vs. komisjon, C-584/17 P, EU:C:2020:576, punktid 69 ja 72).
- 30 Sellegipoolest ei saa komisjon vastu võtta ELTL artikli 299 tähenduses täitmisele pööratavat otsust selliste lepinguliste suhete raames, mille puhul ei ole vahekohtuks liidu kohus, ja mis seetõttu kuuluvad liikmesriigi kohtute alluvusse (vt selle kohta 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus ADR Center vs. komisjon, C-584/17 P, EU:C:2020:576, punkt 73).
- 31 Käesoleval juhul ei ole vaidlusalustes otsustes viidatud mitte ainult ELTL artiklile 299, vaid ka 2018. aasta finantsmääruse artikli 100 lõikele 2, mis annab komisjonile pädevuse artikli 299 tähenduses täitmisele pööratava otsusega ametlikult määrata saada olevana kindlaks summasid, mis on saada muudelt isikutelt kui liikmesriikidelt, tegemata vahet selle alusel, kas võlgnetav summa, mis on sellise otsusega ametlikult kindlaks määratud, on lepinguline või lepinguväline (vt selle kohta 16. juuli 2020. aasta kohtuotsus ADR Center vs. komisjon, C-584/17 P, EU:C:2020:576, punkt 57).
- 32 Sellega seoses, nagu Euroopa Kohus otsustas 26. septembri 2024. aasta kohtuotsuse komisjon vs. HB (C-160/22 P ja C-161/22 P) punktis 58, eeldavad CARDS ja TACIS tagasinõudmisotsused, mille täitmiseks rakendatakse vaidlusaluste otsustega sunnimeetmeid, avaliku võimu volituste teostamist ega kuulu üksnes lepinguliste suhete raamistikku.

- 33 Seetõttu otsustas Euroopa Kohus selle kohtuotsuse punktis 66, et CARDS ja TACIS tagasinõudmisotsused tuleb kvalifitseerida „vaidlustatavaks aktiks“ ELTL artikli 263 tähenduses, mistõttu tuleb nende peale tühistamishagi esitada liidu kohtule.
- 34 Üldkohus rikkus seega õigusnormi, kui ta otsustas vaidlustatud kohtuotsuse punktides 52 ja 53, et nõuded, mida komisjon soovib sisse nõuda, tulenevad lepingutest ning et arvestades, et nendes lepingutes puudub vahekohtuklausel liidu kohtute kasuks, ei olnud komisjonil pädevust võtta vaidlusaluseid otsuseid vastu ELTL artikli 299 alusel.
- 35 Võttes arvesse eelnevaid kaalutlusi, tuleb apellatsioonkaebus rahuldada ning vaidlustatud kohtuotsus tühistada.

Üldkohtule esitatud hagid

- 36 Euroopa Liidu Kohtu põhikirja artikli 61 esimese lõigu kohaselt tühistab Euroopa Kohus Üldkohtu otsuse, kui apellatsioonkaebus on põhjendatud. Ta võib ise teha asja suhtes lõpliku kohtuotsuse, kui menetlusstaadium lubab, või suunata asja tagasi Üldkohtusse otsustamiseks.
- 37 Käesoleval juhul tühistas Üldkohus vaidlusalused otsused HB poolt oma hagi põhjendamiseks esitatud esimese väite alusel, ilma et ta oleks hinnanud õiguspärase ootuse kaitse põhimõtte rikkumist käsitlevat etteheidet ega selle hagi põhjendamiseks esitatud teist ja kolmandat väidet.
- 38 Seda silmas pidades tuleb tõdeda, et Euroopa Kohtul ei ole vajalikku teavet, et teha lõplik otsus selle etteheite ja nende väidete kohta, mille üle Euroopa Kohtus ei ole vaieldud.
- 39 Seetõttu tuleb kohtuasi suunata tagasi Üldkohtusse, et viimane teeks otsuse nimetatud etteheite ja väidete kohta.

Kohtukulud

- 40 Kuna kohtuasi suunatakse tagasi Üldkohtusse, tuleb apellatsioonmenetlusega seotud kulude kandmine otsustada edaspidi.

Esitatud põhjendustest lähtudes Euroopa Kohus (kolmas koda) otsustab:

- 1. Tühistada Euroopa Liidu Üldkohtu 6. juuli 2022. aasta kohtuotsus HB vs. komisjon (T-408/21, EU:T:2022:418).**
- 2. Suunata kohtuasi tagasi Euroopa Liidu Üldkohtule.**
- 3. Otsustada kohtukulude kandmine edaspidi.**

Allkirjad